

Hebben politie en OM te vroeg feest gevierd?

Maandag 26 januari 2004. Vanaf 1999 had fysiotherapeut R. alle zittingen aangaande de zogenaamde Deventer-moordzaak bijgewoond; een bizarre zaak waarin zijn voormalige belastingadviseur L. in eerste aanleg was vrijgesproken door de Rechtbank Zwolle, in tweede aanleg veroordeeld (1) en na een herzieningsverzoek (2) weer was vrijgelaten. Vandaag was het de tweede zittingsdag van het (verwijzings)hof Den Bosch (3); de eerste dag was op 8 december 2003 geweest.

Nadat de voorzitter de zitting voor een uur had geschorst, liep R. naar het zich aan de overzijde van het gerechtsgebouw bevindende Grand Café. Aan een belendende tafel zaten meerdere personen die over het procesverloop spraken. Hij kreeg eerst nadere belangstelling voor hen nadat hun bestelling was gebracht en zij met opgeheven glas op de 'goede' afloop van het proces klonken. Onder hen herkende hij nu hoofdinspecteur J.V. die zojuist op nagenoeg alle vragen van de verdediging had geantwoord 'dat weet ik niet meer', alsmede NFI-medewerker R.E. die deze ochtend als (verondersteld) onafhankelijk deskundige had verteld dat hij enkele dagen voordien opeens een bloedvlekje van L. op de kleding van het slachtoffer had gezien. Temeer daar diezelfde R.E. enkele weken eerder, op de eerste zittingsdag nog had verteld geen bloed van een ander dan het slachtoffer te hebben ontdekt (4) en het om een weliswaar klein, maar met het blote oog duidelijk zichtbaar, vlekje ging, bekwam R. een onaangenaam gevoel bij het aanschouwen van de feestvierende ambtenaren. Vanwege zijn kennis omtrent deze zaak, had het R. al verbaasd dat er pas na vijf jaar een bloedvlek zou zijn gevonden welke, zoals ook het hof had vastgesteld, gewoon met het blote oog zichtbaar was. De volgende dag belde hij L. die hem vroeg zijn waarneming op papier te willen zetten, aan welk verzoek R. gevolg gaf. Het desbetreffende kledingstuk dat het slachtoffer bij lijkvinding had gedragen, bleek op miraculeuze wijze in 1999 niet conform het Besluit dna-onderzoeken en het Besluit inbeslaggenomen voorwerpen te zijn behandeld. Zo bleek het niet te zijn voorzien van een identiteitszegel, niet nauwkeurig beschreven, niet op de juiste wijze verpakt middels (een) sluitzegel(s), in de loop der jaren niet meer constant traceerbaar (twee perioden zoek geweest), uiteindelijk gevonden in de parkeergarage van de politie Deventer, dus niet bij de technische recherche opgeslagen en dus ook niet conform temperatuurvoorschriften bewaard. Een juiste bewaartemperatuur is in het geval van bebloede kleding belangrijk.

Nu zou een zichzelf enigszins respecterend forensisch onderzoeksinstituut aan een opdrachtgever laten weten dat het onderzoeken van voorwerpen met een dergelijke historie zinloos is. In Nederland doet zich echter de nogal unieke situatie voor dat opdrachtgever en -nemer uit dezelfde ruif eten; het NFI is namelijk onderdeel van (opdrachtgever) OM.

Ondanks dat de verdediging het hof erop wees dat niet was voldaan aan de regelgeving in voormelde twee besluiten (5) en dit mede adstrueerde middels het aantoonbare (zichtbare) bewijs dat er zich in 2004 zichtbare sporen op het kledingstuk bevonden, welk in 1999 niet aanwezig waren, achtte het hof bedoelde besluiten niet geschonden. Artikel 81 RO zorgde ervoor dat de Hoge Raad zich in 2005 (6) niet over dit cassatiemiddel uit hoefde te laten. Voor politie en OM moest het feest compleet zijn geweest, aangezien een en ander feitelijk impliceerde dat met een kledingstuk als het onderhavige voortaan desnoods eerst het wagenpark zou kunnen worden

(‘schoon’)gepoetst alvorens het ook nog eens als belastend bewijsstuk zou kunnen dienen.

De zaak bleek echter nog geenszins voorbij. Terwijl de verdediging aan een tweede herzieningsverzoek werkte, dwong Nederlands bekendste opiniepeiler Maurice de Hond bij P-G Harm Brouwer een nader onderzoek af. Dit oriënterend onderzoek zou zes maanden in beslag nemen, terwijl de lezing ervan direct duidelijk maakte dat een werknemer in het bedrijfsleven hiervoor hooguit drie weken nodig zou hebben gehad. Middels een persbericht en een televisieoptreden op 13 juni 2006 liet Brouwer weten dat nu zelfs nog meer belastend bewijs tegen L. zou zijn gevonden. Er zouden nog een vijftal contact-/mengsporen alsmede een tweede bloedvlekje zijn gevonden. De vijf contact-/mengsporen bleken echter dezelfde als reeds in 2003/2004 zouden zijn gevonden en onderzocht; er bleek alleen een andere methode te zijn toegepast. Bovendien betroffen dit sporen welke in 1999 niet aanwezig waren. Naar Brouwers met droge ogen op televisie verkondigde, zou het (zogenaamde) tweede bloedvlekje zich op de kraag bevinden. Nu bekleedde Brouwer begin 2004 nog niet de functie van P-G. Waarschijnlijk daarom zal het hem zijn ontgaan dat al in een forensisch rapport van 19 januari 2004 was vastgelegd dat géén bloed was aangetroffen op de (nú) door hem aangegeven locatie. Ergo: het bloedvlekje waarin Brouwer het dna-profiel van L. zou zijn aangetroffen, kan dus pas ná 19 januari 2004 (en vóór 13 juni 2006) op de kraag zijn gekomen. Oftewel in gewoon Nederlands: het bloedvlekje moet tussen de vijf en zeven jaar ná het misdrijf zijn aangebracht!

Ondanks dat Brouwer zich permitteerde via de televisie een aantal onwaarheden het land in te slingeren, overhandigde hij het rapport van het oriënterend onderzoek aan de raadsman van L. met de mededeling dat het voor derden geheim diende te blijven. Het zou uitsluitend in het kader van een nieuw herzieningsverzoek mogen worden gebruikt. Hoewel de uitlatingen van de P-G niet strookten met het rapport én het rapport niet strookte met de bijlagen waarop het was gebaseerd én de P-G onwaarheden in de media had geuit, respecteerde L. de aan zijn raadsman opgelegde geheimhouding. Echter, nadat op 29 juli 2006 eerst chief scientist T. Broeders van het NFI zich in het NRC Handelsblad inhoudelijk over de zaak uitlaat (en daarmee op de stoel van de rechter plaatsneemt) en vervolgens uit een brief van 16 augustus 2006 blijkt dat de Minister van Justitie en zijn ambtenaren wél over het rapport blijken te beschikken en een mening daarover uiten, besluit L. het rapport ter inzage aan enkele belangstellenden te verstrekken. Een en ander heeft ertoe geleid dat inmiddels via de website van Maurice de Hond fotomateriaal te zien is waaruit blijkt dat het NFI op een zodanige (onbegrijpelijke) wijze met het bewuste kledingstuk is omgegaan dat er wel contaminatie heeft móeten plaatsvinden. Bovendien staan op deze site foto's waaruit blijkt dat het (bloed)vlekkenpatroon op het kledingstuk in 2003/2004 danig verschilt van het patroon van 1999.

De plaatsing van het fotomateriaal was voor het College P-G's aanleiding hierover aan L.'s raadsman opheldering te vragen, waarop het antwoord luidde dat het college eerst maar eens opheldering moest verschaffen over de vraag hoe het mogelijk is dat er vanaf 2003 door het NFI sporen van L. worden gevonden die in 1999 aantoonbaar niet aanwezig waren.

Nu schijnt het dat zowel de Minister van Justitie als de Hoge Raad enigszins verbolgen zijn over de opmerking van Maurice de Hond dat Nederland lijkt af te

glijden naar een bananenrepubliek. Deze verbolgenheid richt zich echter tegen de verkeerde persoon. Want als de Nederlandse rechter zich niets meer gelegen laat aan strikte en duidelijke regelgeving (i.c. beide voormelde besluiten) met als gevolg dat (een) onschuldige(n) word(t)(en) veroordeeld, wat is dan nog het verschil tussen Nederland en een bananenrepubliek?

Met betrekking tot de onderhavige zaak ligt er sinds juli een herzieningsverzoek (met inmiddels twee aanvullingen) bij de Hoge Raad. Hopelijk wordt zo spoedig mogelijk recht gemaakt hetgeen nu nog krom is!

Ernest Louwes

1. Hof Arnhem 22 december 2000, nr. 21/000908-00.
2. HR (Strafkamer) 1 juli 2003, zaaknr. 00095/02 H, LJN AE8165.
3. Hof Den Bosch 9 februari 2004, zaaknr. 20002219.03. LJN AO3222.
4. Zie p. 21 (regels 35 t/m 35) van het zittingsverslag d.d. 8 december 2003 (Hof Den Bosch).
5. Besluit dna-onderzoeken en Besluit inbeslaggenomen voorwerpen.
6. HR 22 februari 2005, zaaknr. 01568/04, LJN AR5714.

Brief van Ernest Louwes, geplaatst in het Nederlands Juristenblad.